

DOMSTOLENS DOM

14. december 2000 *

I de forenede sager C-300/98 og C-392/98,

angående anmodninger, som Arrondissementsrechtbank, Haag (Nederlandene) (sag C-300/98) og Nederlandenes Hoge Raad (sag C-392/98) i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) har indgivet til Domstolen for i de for nævnte retter verserende sager,

Parfums Christian Dior SA

mod

Tuk Consultancy BV (sag C-300/98)

og

Assco Gerüste GmbH,

Rob Van Dijk, der driver virksomhed under navnet »Assco Holland Steigers Plettac Nederland«

mod

Wilhelm Layher GmbH & Co. KG,

Layher BV (sag C-392/98),

* Processprog: nederlandsk.

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 50 i aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder, som indeholdt i bilag 1 C til overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen, der er indgået på Fællesskabets vegne, for så vidt angår de områder, der hører under dets kompetence, ved Rådets afgørelse 94/800/EF af 22. december 1994 (EFT L 336, s. 1),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G.C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene C. Gulmann, A. La Pergola, M. Wathelet og V. Skouris samt dommerne D.A.O. Edward (refererende dommer), J.-P. Puissochet, P. Jann, L. Sevón, R. Schintgen og F. Macken,

generaladvokat: G. Cosmas

justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Tuk Consultancy BV ved advokaterne K.T.M. Stöpetie og M. van Empel, Amsterdam (sag C-300/98)
- Assco Gerüste GmbH og Rob Van Dijk ved advokat G. van der Wal, Bruxelles (sag C-392/98)
- den nederlandske regering ved kontorchef M.A. Fierstra, Afdelingen for EU-ret, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget (sag C-392/98)

- den franske regering ved kontorchef K. Rispal-Bellanger og ekspeditionssekretær S. Seam, begge Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede (sag C-392/98)

- den portugisiske regering ved direktør L.I. Fernandes, Juridisk Tjeneste, Generaldirektoratet for EF-spørgsmål, Udenrigsministeriet, og vicegeneraldirektør T. Moreira og jurist J. Palma, Generaldirektoratet for internationale økonomiske forbindelser, som befuldmægtigede (sag C-300/98)

- Det Forenede Kongeriges regering ved Assistant Treasury Solicitor J.E. Collins, som befuldmægtiget, bistået af barrister D. Anderson (sag C-300/98) og barrister M. Hoskins (sag C-392/98)

- Rådet for Den Europæiske Union ved de juridiske konsulenter J. Huber og G. Houttuin, som befuldmægtigede (sag C-300/98 og sag C-392/98)

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent P.J. Kuijper, som befuldmægtiget (sag C-300/98 og sag C-392/98),

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 23. maj 2000 er afgivet mundtlige indlæg af Assco Gerüste GmbH og Rob Van Dijk ved advokaterne G. van der Wal og G.A. Zonnekeyn, Bruxelles, af den nederlandske regering ved M.A. Fierstra, af den danske regering ved kontorchef J. Molde, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, af den spanske regering ved statens advokat N. Díaz Abad, som befuldmægtiget, af den franske regering ved S. Seam, af Det Forenede Kongeriges

regering ved J.E. Collins, bistået af M. Hoskins, af Rådet ved G. Houttuin og af Kommissionen ved H. van Vliet, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 11. juli 2000,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved domme af 25. juni 1998 og 30. oktober 1998, indgået til Domstolen henholdsvis den 29. juli 1998 og den 5. november 1998, har Arrondissementsrechtbank, Haag (sag C-300/98), og Nederlandenes Hoge Raad (sag C-392/98) i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) stillet henholdsvis et og tre præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 50 i aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (herefter »TRIPs-aftalen«), som indeholdt i bilag 1 C til overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen (herefter »WTO-overenskomsten«), der er indgået på Fællesskabets vegne, for så vidt angår de områder, der hører under dets kompetence, ved Rådets afgørelse 94/800/EF af 22. december 1994 (EFT L 336, s. 1).
- 2 I sag C-300/98 er spørgsmålet blevet rejst under en sag mellem Parfums Christian Dior SA (herefter »Dior«) og Tuk Consultancy BV (herefter »Tuk«).

- 3 I sag C-392/98 er spørgsmålene blevet rejst under en sag mellem på den ene side Assco Gerüste GmbH og Rob Van Dijk (herefter under ét »Assco«) og på den anden side Wilhelm Layher GmbH & Co. KG (herefter »Layher Tyskland«) og dettes datterselskab Layher BV (herefter »Layher Nederlandene«).

De relevante retsregler

- 4 Ellevte betragtning til afgørelse 94/800 har følgende ordlyd:

»... [O]verenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen, herunder bilagene hertil, kan ikke påberåbes direkte over for Fællesskabets og medlemsstaternes retsinstanser ...«.

- 5 Afgørelsens artikel 1, stk. 1, første led, bestemmer følgende:

»1. Følgende multilaterale aftaler og retsakter godkendes herved på Det Europæiske Fællesskabs vegne, for så vidt angår den del, der hører under Fællesskabets kompetence:

— overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen samt de aftaler, som er indeholdt i bilag 1, 2 og 3 til denne overenskomst.«

6 TRIPs-aftalens artikel 50 har følgende ordlyd:

»1. De retlige myndigheder skal være beføjet til at træffe hurtige og effektive foreløbige foranstaltninger:

a) for at forhindre, at der bliver begået en krænkelse af nogen intellektuel ejendomsret, og navnlig for at forhindre, at der kommer varer ind i handelsleddene på deres område, herunder importerede varer umiddelbart efter toldbehandlingen

b) for at bevare relevant bevismateriale vedrørende den påståede krænkelse.

2. De retlige myndigheder skal være beføjet til 'inaudita altera parte' ('uden at høre den anden part') at træffe foreløbige foranstaltninger, hvor dette er hensigtsmæssigt, især i de tilfælde, hvor en forsinkelse efter al sandsynlighed vil forvolde uoprettelig skade for rettighedsindehaveren, eller hvor der er en påviselig risiko for, at et bevismateriale tilintetgøres.

3. De retlige myndigheder skal være beføjet til at kræve, at sagsøgeren fremlægger alt rimeligt disponibelt bevismateriale, således at de med tilstrækkelig stor sikkerhed kan finde det godtgjort, at sagsøgeren er rettighedshaveren, og at sagsøgerens rettigheder krænkes, eller at en sådan krænkelse er umiddelbart forestående, samt være beføjet til at pålægge sagsøgeren i tilstrækkeligt omfang at stille sikkerhed eller på anden måde garantere, at den tiltaltes interesser er varetaget, og at misbrug er forhindret.

4. Dersom der er truffet foreløbige foranstaltninger 'inaudita altera parte' ('uden at høre den anden part'), skal de berørte parter underrettes derom senest umiddelbart efter, at foranstaltningen er truffet. På den tiltaltes begæring skal der foretages en fornyet gennemgang inkl. en ret til høring med henblik på inden for et rimeligt tidsrum efter, at foranstaltningerne er meddelt, at fastlægge, om disse foranstaltninger skal ændres, kendes ugyldige eller stadfæstes.

5. Den myndighed, der skal gennemføre de foreløbige foranstaltninger, kan kræve, at sagsøgeren fremlægger andre oplysninger, der er nødvendige, for at de pågældende varer kan identificeres.

6. Foreløbige foranstaltninger, der træffes på grundlag af stk. 1 og 2, skal på den tiltaltes begæring kendes ugyldige eller på anden måde ophøre med at have virkning, hvis de procedurer, der fører til en beslutning om sagens realitet, ikke indledes inden for en rimelig frist, der skal fastlægges af den retlige myndighed, som beordrer foranstaltningerne iværksat, dersom et medlems lovgivning gør dette muligt, eller i mangel af en sådan fastlæggelse inden for en frist på højst 20 arbejdsdage eller 31 kalenderdage, alt efter hvilken frist der er den længste, jf. dog stk. 4.

...«

7 Slutakten, som gengiver resultaterne af de multilaterale forhandlinger i Uruguay-rundens regi, og — med forbehold af indgåelsen — WTO-overenskomsten, blev undertegnet i Marrakech (Marokko) den 15. april 1994 af Fællesskabets og medlemsstaternes repræsentanter.

8 Indtil den 1. januar 1975 var beskyttelsen mod slaviske efterligninger af produkter sikret i Nederlandene ved almindelige bestemmelser, særligt ved

bestemmelser om kvasidelikter, herunder særlig artikel 1401 i Burgerlijk Wetboek (den nederlandske borgerlige lovbog, herefter »BW«), der fra den 1. januar 1992 er blevet erstattet af artikel 162 i BW's sjette bog (herefter »BW's artikel 6:162«).

9 BW's artikel 1401 havde indtil den 1. januar 1992 følgende ordlyd:

»Enhver retsstridig handling, hvorved en anden tilføjes skade, forpligter den, der er skyld i, at skaden er forårsaget, til at erstatte den.«

10 BW's artikel 6:162 har siden den 1. januar 1992 indeholdt følgende bestemmelser af betydning for sagen:

»1. Den, der over for en anden begår en retsstridig handling, som kan tilregnes ham, er erstatningspligtig for skade, der forvoldes den pågældende, som følge af handlingen.

2. Ved en retsstridig handling forstås — med forbehold for, at der kan foreligge en ansvarsfrihedsgrund — enhver krænkelse af en ret og enhver handling eller undladelse i strid med en lovbestemt forpligtelse eller uskreven ret i samfundet.

3. En retsstridig handling kan tilregnes den, der har udført den, hvis den skyldes hans culpøse forhold eller en omstændighed, som han hæfter for i medfør af loven eller gældende retsopfattelse.«

- 11 Artikel 289, stk. 1, i Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (den nederlandske civilproceslov, herefter »WBR«) bestemmer følgende:

»I alle retssager, hvori der af hensyn til parternes interesser kræves en øjeblikkelig foreløbig foranstaltning på grund af uopsættelighed, kan begæring herom indgives under et retsmøde, som præsidenten afholder med henblik herpå på de hverdage, som han fastsætter herfor.«

- 12 I henhold til WBR's artikel 290, stk. 2, kan parterne frivilligt give møde for præsidenten, der beklæder retten under sagen om foreløbige foranstaltninger. Under retsmødet skal rekvirenten være repræsenteret af en advokat, mens rekviritus kan møde personligt eller være repræsenteret af en advokat.
- 13 Ifølge WBR's artikel 292 må afgørelser om foreløbige foranstaltninger ikke foregribe afgørelsen af hovedsagen.
- 14 Endelig kan en afgørelse om foreløbige forholdsregler ifølge WBR's artikel 295 appelleres til Gerechthof inden for 14 dage, efter at den er truffet.

Tvisten i hovedsagerne

Sag C-300/98

- 15 Dior er indehaver af varemærkerettighederne for parfumeriprodukterne Tendre Poison, Eau Sauvage og Dolce Vita (herefter »Dior-mærkerne«), for hvilke der er

foretaget forskellige internationale registreringer, bl.a. for Benelux. Dior markedsfører sine produkter inden for Det Europæiske Fællesskab gennem et selektivt distributionssystem, idet Dior-produkterne har et prestigefyldt og luksuriøst image.

16 Tuk har solgt og leveret parfumer af mærket Dior, bl.a. til selskabet Digros BV i Hoofddorp (Nederlandene).

17 Under hovedsagen har Dior gjort gældende, at Tuk har krænkede Dior-mærkerne ved at sælge parfumer under Dior's mærker, idet de nævnte parfumer ikke var blevet bragt i omsætning inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (herefter »EØS«) af Dior selv eller med Dior's samtykke.

18 Selv om Tuk under hovedsagen har godtgjort at have erhvervet en del af de omhandlede produkter i Nederlandene, og således inden for EØS, synes andre partier af den parfume, som Tuk har leveret til Digros BV, dog at hidrøre fra steder uden for EØS.

19 Arrondissementsrechtbank, Haag, fandt, at hovedsagen rejste spørgsmål om, hvorvidt artikel 50, stk. 6, i TRIPs-aftalen, der trådte i kraft i Nederlandene den 1. januar 1996, har direkte virkning, og besluttede derfor at udsætte sagen og stille Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6, fortolkes således, at den har direkte virkning i den forstand, at de deri omhandlede retsfølger også indtræder, såfremt den nationale lovgivning ikke indeholder nogen bestemmelse, der svarer til denne bestemmelse i aftalen?«

Sag C-392/98

- 20 Layher Tyskland konstruerer og fremstiller forskellige stilladssystemer, herunder stilladser, der er kendt under betegnelsen Allround-stilladser. Layher Nederlandene er i Nederlandene eneimportør af dette stilladssystem.
- 21 Layher Tyskland havde patent på produktet både i Tyskland og i Nederlandene. Patentet udløb den 16. oktober 1994 i Tyskland og den 7. august 1995 i Nederlandene.
- 22 Assco Gerüste GmbH fremstiller et stilladssystem, der er kendt under betegnelsen Assco Rondo-stilladser. Dette produkt, hvis koblingssystem og dimensioner er identiske med Layher Tysklands Allround-stilladser, forhandles i Nederlandene af Rob Van Dijk, som driver virksomhed under navnet Assco Holland Steigers Plettac Nederland.
- 23 Den 14. marts 1996 anmodede Layher Tyskland og Layher Nederlandene præsidenten for Rechtbank, Utrecht (Nederlandene), om, ved en afgørelse om foreløbige foranstaltninger, at forbyde Assco at indføre Rondo-stilladser, som de blev fremstillet på daværende tidspunkt, til Nederlandene, at sælge dem, udbyde dem til salg eller forhandle dem på anden måde.
- 24 Layher Tyskland og Layher Nederlandene anførte som begrundelse herfor, at Assco handlede culpøst over for dem ved at markedsføre et stilladssystem, der var en slavisk efterligning af Allround-stilladset. Efter nederlandsk ret synes de almindelige bestemmelser i den nederlandske lovgivning, der er nævnt overfor i denne doms præmis 10 og 11, at kunne påberåbes med henblik på at forbyde retsstridig efterligning af et industrielt mønster.

- 25 Præsidenten for Rechtbank, Utrecht, tog begæringen til følge og traf endvidere afgørelse om, at fristen i henhold til TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6, skulle fastsættes til et år.
- 26 Assco appellerede afgørelsen til Gerechtshof, Amsterdam (Nederlandene). Ved dom af 9. januar 1997 stadfæstede Gerechtshof i det væsentlige afgørelsen om foreløbige foranstaltninger, og ændrede kun den del af afgørelsen, der vedrørte fastsættelsen af fristen i henhold til TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6.
- 27 Assco indgav kassationsanke til Nederlandenes Hoge Raad, der besluttede at udsætte sagen og forelægge Domstolen de tre følgende præjudicielle spørgsmål:
- 1) Har Domstolen kompetence til at fortolke TRIPs-aftalens artikel 50, også for så vidt som bestemmelsen i denne artikel ikke vedrører foreløbige foranstaltninger, der skal forhindre krænkelse af en varemærkeret?
  - 2) Har TRIPs-aftalens artikel 50, navnlig denne artikels stk. 6, direkte virkning?
  - 3) Såfremt efterligning af et industrielt mønster efter national borgerlig ret kan anfægtes efter de almindelige regler om retsstridige handlinger, navnlig om illoyal konkurrence, skal den beskyttelse, som tilkommer rettighedshaveren ad denne vej, da anses for at være en »intellektuel ejendomsret« i TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 1's forstand?

- 28 De to forelæggende retters spørgsmål rejser tre problemstillinger vedrørende:
- Domstolens kompetence til at fortolke TRIPs-aftalens artikel 50 og betingelserne for at udøve denne kompetence (det første spørgsmål i sag C-392/98)
  - TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6's eventuelle direkte virkning (det ene spørgsmål, der er stillet i sag C-300/98, og det andet spørgsmål i sag C-392/98), og
  - fortolkningen af udtrykket »intellektuel ejendomsret« i TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 1 (det tredje spørgsmål i sag C-392/98).

Formaliteten med hensyn til den præjudicielle forelæggelse i sag C-300/98

- 29 Rådet og Kommissionen, der i retsmødet er blevet støttet af den nederlandske regering, har anført, at den præjudicielle forelæggelse i sag C-300/98 ikke kan antages til realitetsbehandling, idet det ikke fremgår af forelæggelsesafgørelsen, hvorfor et svar på det stillede spørgsmål er nødvendigt, for at den forelæggende ret kan afsige dom i sagen.
- 30 Det fremgår imidlertid, at den forelæggende ret i forbindelse med behandlingen af hovedsagen — hvorunder den er blevet anmodet om at træffe afgørelse om foreløbige foranstaltninger i medfør af sin nationale lovgivning — for det første

har konstateret, at TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6, indeholder visse begrænsninger vedrørende sådanne foranstaltningers varighed, og for det andet, at disse begrænsninger ikke fremgår af bestemmelserne i den nationale lovgivning vedrørende afgørelser om foreløbige foranstaltninger. Rettens spørgsmål har dermed til formål at få oplyst, om det under disse omstændigheder ved afsigelsen af dommen kræves, at de begrænsninger, der fremgår af TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6, respekteres. Det spørgsmål, som retten har stillet, er i øvrigt i det væsentlige identisk med det andet spørgsmål, der er stillet i sag C-392/98, hvori der ikke er rejst indsigelse mod antagelsen til realitetsbehandling.

- 31 Under disse omstændigheder bør de spørgsmål, der er stillet i de to sager, besvares. De vil blive behandlet i den rækkefølge, der fremgår af denne doms præmis 28.

Domstolens kompetence til at fortolke TRIPs-aftalens artikel 50

- 32 Med det første spørgsmål i sag C-392/98 ønsker den forelæggende ret oplyst, om rækkevidden af dommen af 16. juni 1998 (sag C-53/96, Hermès, Sml. I, s. 3603) vedrørende Domstolens kompetence til at fortolke TRIPs-aftalens artikel 50 er begrænset til situationer vedrørende varemærkerettigheder.

- 33 TRIPs-aftalen, der er indeholdt i bilag 1 C til WTO-overenskomsten er blevet indgået af Fællesskabet og dets medlemsstater i medfør af delt kompetence (jf. udtalelse 1/94 af 15.11.1994, Sml. I, s. 5267, præmis 105). Det følger heraf, at Domstolen — når der rejses sag ved den i overensstemmelse med traktatens bestemmelser og særligt artikel 177 — har kompetence til at fastlægge de forpligtelser, som Fællesskabet således har påtaget sig, og til i dette øjemed at fortolke bestemmelserne i TRIPs-aftalen.

- 34 Domstolen har nærmere bestemt kompetence til at fortolke TRIPs-aftalens artikel 50 for at opfylde de behov, der opstår for medlemsstaternes retlige myndigheder, når disse skal anvende deres nationale regler med henblik på at

træffe bestemmelse om foreløbige foranstaltninger for at beskytte rettigheder, der følger af fællesskabslovgivningen inden for TRIPs-aftalens anvendelsesområde (jf. Hermès-dommens præmis 28 og 29).

- 35 Når en bestemmelse som TRIPs-aftalens artikel 50 kan finde anvendelse både på situationer henhørende under national ret og på situationer henhørende under fællesskabsretten, som det er tilfældet på varemærkeområdet, har Domstolen kompetence til at fortolke bestemmelsen for at undgå senere fortolkningsuoverensstemmelser (jf. Hermès-dommens præmis 32 og 33).
- 36 I den henseende skal det fremhæves, at medlemsstaterne og fællesskabsinstitutionerne er forpligtede til at have et nært samarbejde for at kunne opfylde de forpligtelser, som de har påtaget sig i medfør af en delt kompetence ved vedtagelsen af WTO-overenskomsten, der indeholder TRIPs-aftalen (jf. udtalelse 1/94, præmis 108).
- 37 Da TRIPs-aftalens artikel 50 er en processuel bestemmelse, som skal anvendes på samme måde i alle situationer inden for sit anvendelsesområde, og som både kan finde anvendelse på situationer henhørende under national ret og på situationer henhørende under fællesskabsretten, indebærer bestemmelsen — både af praktiske og af retlige grunde — et krav om, at medlemsstaternes og fællesskabernes instanser anlægger en ensartet fortolkning.
- 38 Det er imidlertid kun Domstolen, der i samarbejde med medlemsstaternes retter i medfør af traktatens artikel 177 er i stand til at sikre en sådan ensartet fortolkning.

39 Domstolens kompetence til at fortolke TRIPs-aftalens artikel 50 er således ikke begrænset til situationer vedrørende varemærkerettigheder.

40 Det første spørgsmål, der er stillet i sag C-392/98, skal derfor besvares med, at Domstolen, når der sker en forelæggelse i overensstemmelse med traktatens bestemmelser og særligt dennes artikel 177, har kompetence til at fortolke TRIPs-aftalens artikel 50, når medlemsstaternes retlige myndigheder anmodes om at træffe afgørelse om foreløbige foranstaltninger med henblik på at beskytte intellektuelle ejendomsrettigheder inden for TRIPs-aftalens anvendelsesområde.

Den direkte virkning af TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6

41 Med det andet spørgsmål, der er stillet i sag C-392/98, og det ene spørgsmål, der er stillet i sag C-300/98, ønsker de forelæggende retter nærmere bestemt oplyst, om — og i givet fald i hvilket omfang — de processuelle krav i TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6, er indgået i fællesskabsrettens sfære, således at nationale domstole — enten når parterne begærer det eller af egen drift — er forpligtet til at anvende dem.

42 Ifølge Domstolens faste praksis må en bestemmelse i en aftale, der er indgået af Fællesskabet med et tredjeland, anses for at have direkte virkning, når det af aftalens ordlyd, formål og karakter kan udledes, at bestemmelsen indeholder en klar, præcis og ubetinget forpligtelse, hvis opfyldelse og retsvirkninger ikke er betinget af, at der udstedes yderligere retsakter (jf. dom af 30.9.1987, sag 12/86, Demirel, Sml. s. 3719, præmis 14, og af 16.6.1998, sag C-162/96, Racke, Sml. I, s. 3655, præmis 31).

- 43 Domstolen har allerede udtalt, at WTO-aftalen og dens bilag efter deres karakter og opbygning principielt ikke hører til de regler, hvis overholdelse i fællesskabsinstitutionernes retsakter er genstand for efterprøvelse ved Domstolen i medfør af EF-traktatens artikel 173, stk. 1 (efter ændring nu artikel 230, stk. 1, EF) (jf. dom af 23.11.1999, sag C-149/96, Portugal mod Rådet, Sml. I, s. 8395, præmis 47).
- 44 Af de samme grunde, som Domstolen har anført i præmis 42 til 46 i dommen i sagen Portugal mod Rådet, skaber TRIPs-aftalens bestemmelser, der findes som bilag til WTO-aftalen, efter deres karakter ingen rettigheder for borgerne, som disse i medfør af fællesskabsretten kan påberåbe sig direkte for de nationale domstole.
- 45 Denne konstatering af, at TRIPs-aftalens bestemmelser ikke har »direkte virkning« i denne forstand, er imidlertid ikke en fuldstændig besvarelse af det problem, der er rejst af de forelæggende retter.
- 46 TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6, er en processuel bestemmelse, der skal iværksættes både af Fællesskabets retsinstanser og af de nationale retter i medfør af de forpligtelser, som både Fællesskabet og medlemsstaterne har påtaget sig.
- 47 For så vidt angår et område, hvorpå TRIPs-aftalen finder anvendelse, og hvor Fællesskabet allerede har lovgivet, som f.eks. varemærkeområdet, følger det af Hermès-dommen, og særligt af dommens præmis 28, at medlemsstaternes retlige myndigheder i medfør af fællesskabsretten er forpligtede til, når de anmodes om at anvende deres nationale regler med henblik på at træffe afgørelse om foreløbige foranstaltninger for at beskytte rettigheder inden for et sådant område, så vidt muligt at gøre dette i lyset af ordlyden af og formålet med TRIPs-aftalens artikel 50.

48 Når det derimod drejer sig om et område, hvor Fællesskabet endnu ikke har lovgivet, og som derfor hører under medlemsstaternes kompetence, hører beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder og de foranstaltninger, der skal træffes med henblik herpå af de retlige myndigheder, ikke under fællesskabsretten. Heraf følger, at fællesskabsretten hverken påbyder eller udelukker, at en medlemsstats retsorden anerkender, at borgerne støtter direkte ret på bestemmelsen i TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6, eller at den pålægger domstolene en forpligtelse til at anvende denne bestemmelse af egen drift.

49 Det andet spørgsmål, der er stillet i sag C-392/98, og det ene spørgsmål, der er stillet i sag C-300/98, skal derfor besvares således:

— Er der tale om et område hvor TRIPs-aftalen finder anvendelse, og hvor Fællesskabet allerede har lovgivet, er medlemsstaternes retlige myndigheder i medfør af fællesskabsretten forpligtede til, når de anmodes om at anvende deres nationale regler med henblik på at træffe afgørelse om foreløbige foranstaltninger for at beskytte rettigheder inden for et sådant område, så vidt muligt at gøre dette i lyset af ordlyden af og formålet med TRIPs-aftalens artikel 50.

— Er der derimod tale om et område, hvor Fællesskabet endnu ikke har lovgivet, og som derfor hører under medlemsstaternes kompetence, hører beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder og de foranstaltninger, der skal træffes med henblik herpå af de retlige myndigheder, ikke under fællesskabsretten. Fællesskabsretten hverken påbyder eller udelukker, at en medlemsstats retsorden anerkender, at borgerne støtter direkte ret på bestemmelsen i TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6, eller at den pålægger domstolene en forpligtelse til at anvende denne bestemmelse af egen drift.

Fortolkningen af udtrykket »intellektuel ejendomsret«

- 50 For så vidt angår det tredje spørgsmål, der er stillet i sag C-392/98, skal der tages stilling til, om retten til at anlægge sag i medfør af almindelige bestemmelser i national ret om en retsstridig handling, navnlig om illoyal konkurrence, med henblik på at beskytte et industrielt mønster mod efterligning, skal kvalificeres som en »intellektuel ejendomsret« i den forstand, hvori udtrykket anvendes i TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 1.
- 51 Som afgrænset på denne måde, består spørgsmålet af to dele. For det første skal det afgøres om et industrielt mønster, som det i hovedsagen omhandlede, hører under TRIPs-aftalens anvendelsesområde. I bekræftende fald skal det for det andet afgøres, om retten til at anlægge sag i medfør af almindelige bestemmelser i national ret, som de i hovedsagen nævnte, med henblik på at et mønster kan beskyttes mod efterligning, udgør en »ret« til intellektuel ejendom i den forstand, hvori udtrykket anvendes i TRIPs-aftalens artikel 50.
- 52 For så vidt angår den første del, har den forelæggende ret med rette fremhævet, at der ifølge TRIPs-aftalens artikel 1, stk. 2, ved udtrykket »intellektuel ejendomsret«, som benyttes i aftalens artikel 50, skal forstås alle kategorier af intellektuel ejendomsret, der er omhandlet i afsnit 1 til 7 i aftalens del II. Afsnit 4 vedrører »Industrielle Mønstre«.
- 53 TRIPs-aftalens artikel 25 definerer de krav, der skal være opfyldt, for at et industrielt mønster kan nyde beskyttelse i medfør af TRIPs-aftalen. Artikel 26 vedrører den fastsatte form for beskyttelse, eventuelle undtagelser fra beskyttelsen og beskyttelsens varighed.

54 Det tilkommer den forelæggende ret at tage stilling til, om det industrielle mønster, som hovedsagen omhandler, opfylder de betingelser, der fremgår af TRIPs-aftalens artikel 25.

55 Med hensyn til den anden del af spørgsmålet, indeholder TRIPs-aftalen ingen udtrykkelig definition af, hvad der i TRIPs-aftalens forstand skal forstås ved en »intellektuel ejendomsret«. Det er derfor nødvendigt at fortolke udtrykket, der er benyttet adskillige gange i præambelen og i TRIPs-aftalens tekst, i dets sammenhæng og efter dets formål og hensigt.

56 Ifølge første afsnit i TRIPs-aftalens præambel er det TRIPs-aftalens formål at »formindske fordrejningerne af og hindringerne for den internationale samhandel, ... [idet der tages] hensyn til, at det er nødvendigt at fremme en effektiv og hensigtsmæssig beskyttelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder og at sikre, at foranstaltningerne og procedurerne til håndhævelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder ikke i sig selv bliver hindringer for den lovlige samhandel«. I præambelens andet afsnit, erkender de kontraherende parter, at det er nødvendigt med nye regler og discipliner vedrørende:

»...

- b) fastsættelse af egnede normer og principper vedrørende de handelsrelaterede intellektuelle rettigheders disponibilitet, dækningsområde og anvendelse
- c) fastsættelse af effektive og egnede foranstaltninger til håndhævelse af de handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder under hensyn til forskelle mellem de nationale retssystemer

...«

- 57 I tredje og fjerde afsnit i TRIPs-aftalens præambel erkender de kontraherende parter, at »der er behov for en multilateral ramme i form af principper, regler og discipliner for den internationale handel med varemærkeforfalskede varer«, og det faktum, at »de intellektuelle ejendomsrettigheder er private rettigheder«.
- 58 I TRIPs-aftalens artikel 1, der vedrører »Forpligtelsernes indhold og dækningsområde«, bestemmes det i stk. 1, at medlemmerne frit kan fastlægge den mest hensigtsmæssige metode til gennemførelse af bestemmelserne i aftalen inden for deres egne retssystemer og deres egen praksis.
- 59 TRIPs-aftalens artikel 62, der udgør aftalens del IV, og som har overskriften: »Erhvervelse og opretholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og dermed beslægtede 'inter-partes'-procedurer«, bestemmer i stk. 1 og 2, at de kontraherende parter som betingelse for erhvervelse eller opretholdelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder kan kræve, at rimelige procedurer og formaliteter er overholdt, herunder meddelelles- og registreringsprocedurer. Sådanne procedurer er dog ikke en ufravigelig betingelse for erhvervelse eller opretholdelse af en intellektuel ejendomsrettighed i TRIPs-aftalens forstand.
- 60 Det følger i det hele af de nævnte bestemmelser, at TRIPs-aftalen overlader det til de kontraherende parter — inden for rammerne af deres egne retssystemer og særligt deres privatretlige regler — nærmere at præcisere de interesser, der skal beskyttes som »intellektuelle ejendomsrettigheder« i medfør af TRIPs-aftalen, og måden de skal beskyttes på, på betingelse af dels, at beskyttelsen er effektiv, særligt for at afværge handel med varemærkeforfalskede varer, dels, at beskyttelsen ikke medfører fordrejninger af eller hindringer for den internationale samhandel.

- 61 Et sagsanlæg, der har til formål at forhindre en påstået efterligning af et industrielt mønster, kan imidlertid — selv om det kan hindre handelen med varemærkeforfalskede varer — også være en hindring for den internationale samhandel.
- 62 Det følger heraf, at en ret til at anlægge sag i medfør af almindelige bestemmelser i national ret vedrørende retsstridige handlinger, navnlig med hensyn til illoyal konkurrence, med henblik på at få et industrielt mønster beskyttet mod efterligning, kan kvalificeres som en »intellektuel ejendomsret« i TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 1's forstand.
- 63 Det følger af ovenstående, at det tredje spørgsmål, der er stillet i sag C-392/98, skal besvares med, at TRIPs-aftalens artikel 50 overlader det til de kontraherende parter, inden for rammerne af deres egne retssystemer, at præcisere, om søgsmålsretten i medfør af almindelige bestemmelser i national ret om retsstridige handlinger, navnlig med hensyn til illoyal konkurrence, med henblik på at få et industrielt mønster beskyttet mod efterligning, skal kvalificeres som en »intellektuel ejendomsret« i TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 1's forstand.

Sagsomkostningerne

- 64 De udgifter, der er afholdt af den nederlandske, den danske, den spanske, den franske og den portugisiske regering, af Det Forenede Kongeriges regering samt af Rådet og Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter er led i de sager, der verserer for de nationale retter, tilkommer det disse at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Arrondissementsrechtbank, Haag, og Nederlandenes Høje Raad ved domme af henholdsvis 25. juni og 30. oktober 1998, for ret:

- 1) Domstolen har, når der sker en forelæggelse i medfør af EF-traktatens bestemmelser og særligt EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF), kompetence til at fortolke artikel 50 i aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPs-aftalen), som indeholdt i bilag 1 C til overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen, der er indgået på Fællesskabets vegne, for så vidt angår de områder, der hører under dets kompetence, ved Rådets afgørelse 94/800/EF af 22. december 1994, når medlemsstaternes retlige myndigheder anmodes om at træffe afgørelse om foreløbige foranstaltninger med henblik på at beskytte intellektuelle ejendomsrettigheder inden for TRIPs-aftalens anvendelsesområde.
- 2) Er der tale om et område, hvor TRIPs-aftalen finder anvendelse, og hvor Fællesskabet allerede har lovgivet, er medlemsstaternes retlige myndigheder i medfør af fællesskabsretten forpligtede til, når de anmodes om at anvende deres nationale regler med henblik på at træffe afgørelse om foreløbige foranstaltninger for at beskytte rettigheder inden for et sådant område, så vidt muligt at gøre dette i lyset af ordlyden af og formålet med TRIPs-aftalens artikel 50.

Er der tale om et område, hvor Fællesskabet endnu ikke har lovgivet, og som derfor hører under medlemsstaternes kompetence, hører beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder og de foranstaltninger, der skal træffes med henblik herpå af de retlige myndigheder, ikke under fællesskabsretten. Fællesskabsretten hverken påbyder eller udelukker, at en medlemsstats retsorden anerkender, at borgerne støtter direkte ret på bestemmelsen i TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 6, eller at den pålægger domstolene en forpligtelse til at anvende denne bestemmelse af egen drift.

- 3) TRIPs-aftalens artikel 50 overlader det til de kontraherende parter, inden for rammerne af deres egne retssystemer, at præcisere, om søgsmålsretten i medfør af almindelige bestemmelser i national ret om retsstridige handlinger, navnlig med hensyn til illoyal konkurrence, med henblik på at få et industrielt mønster beskyttet mod efterligning, skal kvalificeres som en »intellektuel ejendomsret« i TRIPs-aftalens artikel 50, stk. 1's forstand.

Rodríguez Iglesias	Gulmann	La Pergola
Wathelet	Skouris	Edward
Puissochet	Jann	Sevón
Schintgen		Macken

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. december 2000.

R. Grass

Justitssekretær

G.C. Rodríguez Iglesias

Præsident